

LELŐHELY (Kohótípológia: MTA, VEAB, Iparrégészet, Sopron, Gömöri J.)  (az objektumok jelölései a C <sup>14</sup> minták helyére vonatkoznak)	C <sup>14</sup> (Szántó Zsuzsa mérései, Debrecen, ATOMKI) NAPTÁRI KOR 1 szigma kofidencia szint (68,3 % valószínűség)	C <sup>14</sup> (Szántó Zsuzsa mérései, Debrecen, ATOMKI) NAPTÁRI KOR 2 szigma kofidencia szint (95,4 % valószínűség)	ARCHEO-MÁGNESES (Márton Péter mérései, Budapest, ELTE) NAPTÁRI KOR
MAGYARATÁD 1999 (1. kohó előtere) Régészet = Avar típusú	625-657	586-673	850 előtt
MAGYARATÁD 1999 (1. ház) Régészet = Avar típusú	462-498 513-576	444-602	
MAGYARATÁD (7. gödör)	579-659	458-497 513-687	850 előtt

**A módszerekre:**

HERTELENDI EDE: Radiocarbon kormeghatározás. Panniculus Ser. B. No. 3. Szombathely 1998. p. 311-334.

SVINGOR ÉVA: Radiocarbon vizsgálatok. Debrecenbe kéne menni... Múzeumi Hírlevél 21 (2000) március. p. 76-78.

MÁRTON PÉTER: Keltezés archeomágneses módszerrel. Panniculus Ser. B. No. 3. Szombathely 1998. p. 335-347.

DR. GÖMÖRI JÁNOS

**194. Medgyesegyháza**

(Békés megye) B

Bejelentést kaptunk, hogy szántás során baltát fordított ki az eke. Másnap meglátogattuk a bejelentőt, akitől átvettük a késő bronzkori, felcsúcsosodó kávájú, tokos-füles baltát, majd helyszíni szemlét tartottunk a lelőhelyen, de újabb tárgyakat hosszas keresés után sem leltünk.

A lelőhely Medgyesegyházától északkeletre, a két-egyházi műút északi oldalán, attól körülbelül 280 méterre, a Dankó-tanyától északra található. A határ ezen részén a felszín erősen tagolt; a Medgyesháza 1. számú lelőhely magas, környezetéből határozottan kiemelkedő hátjának délkeleti lejtőjében, már határozottan lapos területen került elő a balta, a térképen is jelzett Rajtár-tanyához vezető, a két-egyházi úttal párhuzamos, ma már jóval hosszabb dűlőúttól dél-délkeleti irányban, mintegy 20-25 méterre.

A helyszíni szemlén részt vettek: Liska András, Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

**195. Mezőszemere, Ostoros-patak**

(Heves megye) Ő, Sza

A lelőhely az Ostoros-patak mentétől 150 m-re Ny-ra sík területen található. A terepbejárás során szórványos őskori és szarmata kori cserepeket gyűjtöttünk.

A feltárás során nem került elő régészeti lelet.

ÁCS CSILLA

**196. Mezőszemere, Szihalmi út**

(Heves megye) I

A 350 m hosszú lelőhelyet a vezeték számára az év végén hóesésben nyitották meg. A rossz megfigyelési viszonyok között végzett humuszolás alapján kb. 15-20 objektum vár feltárára a következő évben. Egyedül ennél a lelőhelynél van lehetőség arra, hogy csupán a következő évben nyissuk meg a négy méteres biztonsági sávot.

VÁRADI ADÉL

**197. Mezőszemere, Zsidó-tag I. és II.**

(Heves megye) Ő, Sza

A régészeti lelőhelyeken csak a vezeték árkában végeztünk leletmentést. Itt a leendő vezeték már meglévő, üzemelő vezetékek között halad, ezért ezen a sávon belül már nem nyithattunk szélesebb kutatószelvényt. Az előkerült tízegynéhány objektum többségéből szarmata leletek láttak napvilágot, de emellett néhány őskori objektumot is feltártunk. Ezen a lelőhelyen egy kirabolt szarmata női sír is előkerült.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

**198. Miklósi, Belső-Pernek**

(Somogy megye) R, B, LT, Ró, Kö

Miklósitól K-re, a Pernek-patak jobb oldalán a Bedegkerre vezető földúttól É-ra végeztünk bejárást március 25-én. Nagyon sok középkori cserép mellett néhány őskori (1 db neolit/rézkor? és 1 db bronzkor?) és római kori (köztük mázas töredék is) került elő. A patakhoz közel néhány vassalak is előkerült, mely valószínűleg a középkori lelőhelyhez tartozik. A dűlön lévő K-Ny-i irányú fasor után kis területen erősen szétszántott középkori templom maradványai mellett sok embercsont is található, tehát a templom körüli temető is megvan. A templom maradványai között kevés középkori cserepet találtunk. Tovább É felé középkori cserepek mellett őskori leletek (Pécel?, Somogyvár-Vinkovci?, késő bronz-



kor és kelta) kerültek elő, az őskori cserepek főleg a volt törökkoppányi úttól K-re.

NÉMETH PÉTER

#### 199. Miskolc, Alsóhámor, Puskaaporos-kőfülke

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa, U

A kőfülke a Szinva-patak völgyében, Felső- és Alsóhámor között, a Szinva-szorosban, vagy régiesen a Puskaaporos-szorosban nyílik, 10 m-rel a patak szintje fölött, É-ÉNY-i irányban.

A karsztos üreg nagyjából trapéz alaprajzú: szélessége a bejáratban 14 m, hosszúsága 15 m. Befelé haladva beszűkül; a szájától számított 11 m-nél a szélessége 9 m.

Az 1999. évi ásatáshoz kapcsolódó felmérését Regős József barlangász végezte el. Az M=1:100 méretarányú felvételezésen két, az A és B, illetve a C és D pontról felmért keresztmetszvény jól mutatja, hogy a karsztüreg ÉÉNY-DDK felé alacsonyodik. A csapadék ellen védelmet nyújtó igazi sziklaeresz része legbelül található. Nem véletlen, hogy az őskor embere a paleolitikumban és az újkőkorbán ebben a hátsó szakaszban telepedett meg.

Az ásatásra régészeti feltárási és természetvédelmi kutatási engedély alapján került sor 1999-ben. Az üreg alapos átvizsgálása után azonban be kellett látnunk, hogy Kadić a publikációkban közölték szerint lényegében teljesen feltárta a rétegsort. Annyi kitöltésmaradvány azonban néhány ponton visszamaradt, hogy ezeket érdemes volt szelvényezni. E célból 3 db 1 × 1 m-es szondát nyitottunk. Ezeket 30–50 cm mélységig, sziklfenékig mélyítettük.

Közülük az 1-ben a Kadić-féle 4. sárga mészkőtörmelék réteget találtuk meg és mintavételeztük; a 2-ben vöröses vasvegyülettel infiltrált mészkőtörmelék kitöltést regisztráltunk; a 3-ban pedig a Kadić-féle sziklafal málladékát sikerült megtalálnunk. Ezekből sem régészeti, sem őslénytani leletek nem kerültek elő.

Segítségükkel és a falra tapadt kitöltésmaradványok értékelésével rekonstruálható az eredeti rétegsor (lásd a II. számú rétegszelvény).

A Puskaaporos-kőfülke 1999. évi néhány napos revíziós ásatása és rétegtani szelvényezése lehetővé tette a Szeleta-kultúra fejlődésének utolsó stádiumával kapcsolatban egy fontos sztratigráfiai-kronológiai kérdés eldöntését.

Nevezetesen, mivel általános tapasztalat szerint a Bükk-vidéken az utolsó eljegesedés hidegmaximumával összefüggésbe hozható lapos, éles szélű mészkőtörmelék, vasvegyületekkel színezett réteg (itt a 4. réteg) a Puskaaporos-kőfülkében alatta feküdt a sárga, löszös mészkőtörmelék rétegnél, ami a Szeleta típusú régészeti leletanyagot szolgáltatotta, s amely magába zárta a paleolitikumban gazdag agyaglencsét, a Szeleta-kultúra megjelenése a Puskaaporos-kőfülkében fiatalabb az utolsó eljegesedés 20 000 évi B.P. körüli hidegmaximumánál.

DR. RINGER ÁRPÁD

#### 200. Miskolc, Szeleta-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa

A bejáratban (I.), Vértes 1966-os szelvényével párhuzamosan (II.) és az előcsarnok K-i fala mellett vettünk fel (III.) szelvényeket. (Lásd a Kovács Imre, illetve Regős József által felvett térképet.)

Ezekből egymáshoz kapcsolódva a Kadić-féle rétegsor – 6-tól a 2. réteggig – finomabb tagozódását kívántuk megadni.

Szediment- és pollen, valamint C<sup>14</sup> mintákat gyűjtöttünk az archeológiai és őslénytani leletek feltárása mellett, ezen kívül több m<sup>2</sup> kitöltést iszapoltattunk.

E három kis szelvény – mindössze 11 m<sup>2</sup>-nyi kitöltés ásatásáról van szó – a C<sup>14</sup> kormeghatározási adatokkal a Kadić-féle rétegek és szintek modern sztratigráfiai – kronológiai és paleo-humán-ökológiai érték elejéhez, továbbá a bejáratban, az előcsarnokban, 2 főág és oldalág elején, valamint az előtéren korábban feltárt régészeti leletek modern kronosztratigráfiai besorolásához nyújthat alapot.

#### I. szelvény

A bejáratban, annak bal oldalán, a sziklafalra merőlegesen vettük fel 2,0 × 1,5 m alapterülettel. Nagyjából a Kadić-féle fekete vonal alól indulva 2,2 m vastagon tártuk fel. A szelvényt az 1913-tól érintetlen – Kadić Ottokár és munkatársai által hagyott – tanúfal eredeti kitöltésében mélyítettük. Az eddig nyert C<sup>14</sup> adatok és azok sztratigráfiai összefüggése, a rétegsor tetején és az 1999-es bázison korrektnek tekinthető, és jól egybevághat a paleolitik tipokronológiájával.

A legfelső mészkőtörmelék réteg habitusa és az ebből származó C<sup>14</sup> minta alapján az eljegesedés hidegmaximumához köthető, 22 000 év B.P. körül.

A Kadić-féle 5-4. réteg >25 000 év B.P. C<sup>14</sup> korával – az Arcy-Stillfried B interstadiálisához köthető. A 4. rétegben talált tűzhelymaradvány faszénmintája 11 000 év B.P. kort adott, amely nyilván téves.

A szelvényből a 13. mintából 1 db vörös porfirotból készült paleolit került elő, ezen kívül sok állati – főként barlangi medve-maradvány. A vett pollenminták értékelése szerint a pollen és spóra a bejáratban nem konzerválódott.

#### II. szelvény

Vértes László 1966-os szelvényével párhuzamosan vettük fel. A nagyjából D-i irányú szelvény, amit 1 m-ig mélyítettünk a Kadić-féle 3. réteg és 2. réteg üledékét tárta fel. D-i vége 1,0 – 0,5 m hosszban bolygatott volt, a korábbi ásatások miatt. A szelvény É-i profilját tekintettük alapszelvénynek. Ebből integrációs pollent határozott meg Magyar Enikő (KLTE Földtani Tan-szék). Az itt nyert C<sup>14</sup> koradat 42 000 év B.P. körül, a Vértes-féle, azonos szintből származó >41 700 év C<sup>14</sup> adattal, a sztratigráfiai és pollenvizsgálat adatai miatt is túlzottan fiatal. Itt ugyanis nyilvánvalóan az Emelzini-féle 5a-5e alstádiumok idején képződött üledék-